

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Ч. 29. Вересень 1959 р.

ОРГАН СПЕЦІАЛЬНОЇ ОМІСІЇ ПРИ ЦК УРДП

Ціна 40 пф.

Конгрес США в липні місяці ухвалив резолюцію про підтримку визвольної боротьби народів поневолених російським червоним імперіалізмом, в тому і боротьби українського народу. В цьому відповідь, чи розуміє світ змагання в'язнів московської тюрми народів

Неспокій і метушня вождів КПСС у зв'язку з резолюцією Конгресу США про встановлення Тижня Поневолених Народів та про підтримку їхніх змагань за свободу — це неспокій тюремників і злочинців, які хотіли б безперешкодно й вічно панувати й визискувати своїх незчисленних рабів!

Галас, який зчинили більшовики з приводу брошури Василя Івановича ГРИШКА «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» просто дивовижний. Це гураган злоби, брутальної лайки й цинічної брехні та виклепів на автора відповіді Юрія Смоличеві на його нещасливий елябрат, зроблений на замовлення «хазяїна», окупанта нашої батьківщини.

Цей гураган морального настулу й товчання «на друзки» автора відповіді тим дивовижнішим, що брошура Василя Івановича ГРИШКА, з приводу якої відбулася буря в Києві й східному Берліні, така спокійна, така лагідна, така коректна, без лайки й дурних брутальних випадів без підмайської злоби й злопам'яності. Ця брошура «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» — це культурна людська відповідь гордої чесної людини плазуючому по-рабськи підсовєтському письменникові й його московському хазяїнові на нечесні напади й обльовування української еміграції й всієї української визвольної боротьби та її діячів, починаючи від доби Центральної Ради, доби Винниченка, Грушевського, Петлюри.

А ще цей гураган злоби й брехні резочий контрастом між московською слейною пропагандою всяких милостей та амністій політичним емігрантам і отакою дієсною психологічною настановою комуністичних верховодів супроти української політичної еміграції, а насамперед супроти її активних політичних діячів і публіцистів. Письменики й публіцисти, чесні й невідкупні, часто є справжнім суцільним суспільством й цілою нацією. Цим найперше пояснюється така несамоовість злоби й брехливого стилю походу більшовицьких гуманістів супроти автора брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?».

Та найярознішим є той московський гураган злоби й брехні тим, що дискусія відбувається між грандіозною совєтською машинерією пропаганди, вірніше між совєтським коломом з одного боку й малою, слабою окремою людиною з другого. Приголомшуюча неспівмірність. І от... в тій дискусії совєтський пропагандистський колос виглядає плетивом аморального піжми. Бо злобний і брехливий завжди плетивий.

Справді, чого це «могутні» більшовики знадобилися лийти стільки бруду й випадовувати стільки лайки супроти однієї людини?! Випадовувати стільки грому й виблискувати стільки «священних» блискавок просять і погроз супроти автора малої брошури?! А чи не могли б вони просто пустити мимо вуха той голос українського публіциста? Вояк у самому факті такого дику походу проти особи визирає цілковитий протрас совєтської пропаганди, полова моральна поразка.

Ні, пропустити мимо вуха голос В. ГРИШКА «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» більшовики не могли. Бо не про особу йдеться, й це ясно кожному чесному спостерігачеві. Йдеться про цілу еміграцію, за голос якої більшовики приймають відповідь московським окупантам, написану талановитим пером з надзвичайною силою й переконливістю.

Треба сказати, що брошура «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» належить до найкращих перлин нашої публіцистики. Але сила її не тільки в блискучому стилі, а насамперед в тій правді, на якій ця брошура оснований і про яку вона говорить, з позицій вірних українських людей людям невірним і стериоризованим, змушеним кривдирити й посягати на ворожогом приписам, підміною життявою й історичною правду наклепами й лайкою з ворожої кухні.

«ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» — це спокійний і лагідний, але вишівний своєю правдою, смертоносний удар в більшовицьку облуду пропаганди, в більшовицьку байку про «вільну Україну» й про «запорозьку еміграцію», це удар в цілу московську комуністичну систему окупації нашої батьківщини. Така одна маленька брошура руйнує й зсуває геть в провалля цілі гори совєтської, кривотрої працю нагромадженої облуди. Ця брошура пішла з величезним успіхом не тільки по еміграції, в найдаліших закутках її розселення, а й потрапила великою кількі-

Іван БАГРЯНИЙ

ГУРАГАН ЗЛОБИ І НЕПРАВДИ

сто на батьківщину, по той бік загороджувального московського муру. І чим пояснюється той сказ, яким більшовики на цю маленьку брошуру зареагували, і та швидкість реакції, яку більшовики виявили.

Ще не було випадку такої несамоовитості реакції на будь-які публікації по цей бік залізної засони, як цей раз. Але та реакція не хвилевий спалах брутальної лайки й злоби, а стала, набрала характеру методичного, систематичного, добре продуманого мелення автора в чортячому ліжку комуністичної пропаганди, на предмет його морального знищення.

На автора випущено цілий леґіон різної ракалії, більших і менших барбосів, чи кудлаїв, по обидва боки залізної засони, зіграних в синхронізованій дії, в творенні отого гурагану злоби й неперервної підлоги на предмет морального знищення, змелення на порох.

Ми вжили терміну «ракалії» та «барбосів». А хіба можна інакше назвати тих, кого випущено супроти автора блискучої відповіді Ю. Смоличеві й його московським режисерам? Виступи по радіо різних невідомих тварів, які самі себе подають за колишніх «шпигунів німецької розвідки», «за тасмачів агентів гестапо» тощо, тощо, чого варті! Але радіо, мовляв, річ незафіксована, в одне вухо влетіло, в друге вилетіло. Та от цим заповнено цілі номери газет «За повернення на батьківщину», «За возвращение на родину», що видається в східному Берліні, а редагується й прокується в Москві, чи в колоніальному Києві.

Ось, приміром, число 48 «За повернення на батьківщину» з липня місяця ц. р. Почато передовицю «ВОНІ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ» на цілий півсторінки, а тоді заповнено усю середину газети й останню сторінку лютими випадами проти автора «нікчемної брошури» «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?», «якогось Василя Гришка».

Проти цього «якогось» Василя Гришка згрупувано океан пакости під загальною величезною шапкою на цілих дві сторінки заширши «З КИМ І ПРОТИ КОГО ВАСИЛЬ ГРИШКО». Для курйозу варто б в цей грандіозний заголовок вставити отой епітет «якийсь», щоб було — «З КИМ І ПРОТИ КОГО ЯКИЙСЬ ВАСИЛЬ ГРИШКО». І тоді б зразу все стало ясно чому так розлютилися видавці газети й їхні аранжери.

Та, зрештою, і в передовиці вони вже проговорилися в чому річ: починаючи похід проти «якогось» Василя Гришка, за його «нікчемну брошуру» вони широким махом зачепили й «БАНДЕРУ, БАГРЯНОГО, МЕЛЬНИКА...». Та вони мимоволі ствердили головніше, а саме — надзвичайну силу й переконливість Гришкової, від нині знаменитої, брошури в передовиці цієї напівнаписаної так: Людина, яка не знає Василя Гришка, прочитає цю брошуру та й подумає: Диви, мов від і справді бореться!..

О, о! Знаменито! Що й треба було довести! — брошура настільки переконлива, настільки сильна, що вона неспівмірна, її неможна читати читачам «необізнаним з Гришкою». А обізнатися з нинішніми читачами не з його власної праці, не з його думок і тієї кричущої й неспростовної правди, яку він написав своїм пером, а з совєтської пропаганди, з того портрету, який намалюють совєтські митці (не мистці, а імено митці!).

І от вони малюють... Щоб була чіткість не подумали, що Гришко й справді порядна людина, а його вражаюча й хвилююча брошура дійсно правда, вони наколотили джгики вогонич позний, скликали бригаду різної ракалії, найнижчій гавкають ще з інших позицій, та й давай робити портрет автора «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?».

Диво дивне! На сторінках офіційного совєтської «милосердної», «гуманної», «етично чистої й людської» акції за

повернення на батьківщину, під сонце совєтської конституції, виступають викривачі автора маляської брошури... Хто б ви думали? А ось (цитуємо заголовки викривальних елябратів, надрукованих жирним шрифтом): «ОСЬ ЩО КАЖЕ КОЛИШНІЙ АГЕНТ НІМЕЦЬКОЇ КОНТРОЗВІДКИ І. Ф. ГАРИГІН».

Авторитети! До кого вдається совєтська пропаганда, щоб побороти правду брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?». Але що ж виходить?! Редактори газети й їхні московські аранжери проти Гришка з колишніми агентами німецької контррозвідки! Ну, не знаменито?! Мораль і етика гестапівських агентів якраз підходять для чистої лотних московських гуманістів у боротьбі проти українського журналіста! Ні, хіба не знаменито? Але це не один такий сподвижник московських поборювачів автора «нікчемної брошури». Ось там же ще один:

«ГРИШКО ЗДАТНИЙ ТІЛЬКИ НА ПІДЛІСТЬ — ЗАВЯВЛЕ З ОБУРЕННЯМ КОЛИШНІЙ ПРАЦІВНИК НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКОЇ КОНТРОЗВІДКИ ВІКТОР ПОЛЯКОВИЧ».

В цьому заголовку бракує слова «з священним обуренням». Ясно, це мало б бути священним обуренням колишнього гестапівського пса й ясно, що цей пс в очі аранжерів походу проти Гришка не здатний ані на підлість, ані на мерзость. На підлість і мерзость здатні ті, що змусили цього пса павкати зі сторінок офіційного совєтського гуманізму й етичної чистоти та моральної прищипованості.

Або ще ось один, опанований «священним гнівом», «не здатний на підлість» борець проти Гришка: на чет-

вертинулася в працівників МВД! І вони рятують їх від Гришка, розпинаючи його за, нібито донос на націоналістів до Гестапо. Ну, не дивовижна й не пікантна річ!

Але ж дуже вже наївно й дурнуваті, панове, чи пак «товариші» куховари з московської кухні! Оце ж захист націоналістів перед Гришком і викриває з найбільшою ясністю, чого ви хочете, куди ви митите. Завданням є нацькувати на автора блискучої брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» націоналістів, щоб поборювати його тут, на еміграції, «чужими руками, щоб створити на еміграції кашу, в якій сам дідко ногу зломить».

Панове куховари можуть потішитися, — вони знавці емігрантських умов і це їм удалося певною мірою. Людська глупота є неспрохідною і в емігрантських розрах використовуються навіть випадки лютого ворога, якщо він атакує супротивників якоїсь партії чи групи. «Прокриважди» від Гришка націоналісти, здається, беруть елябрати гестапівської ракалії зі сторінок емведівських газет у свій арсенал супроти того ж таки В. Гришка. Ну що ж, знову ж таки те саме — «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?»!

Як проти ГРИШКА, то можна закрити очі совісті й заткнути вуха чести й блокуватися хоч з дьяволом, аби тільки проти цього блискучого публіциста й бездоганно чесного політичного й громадського діяча. Але він, Гришко, провідний діяч української революційно демократичного руху, власник пера, з яким мало хто може зрівнятися, тому проти нього можна йти разом з гестапівськими провокаторами й шпигунами, «не здібними на підлість», вико-

Читайте нову брошуру Василя Івановича ГРИШКА, яка виходить у видавництві «Україна» під заголовком — „Що й треба було довести“
Дістати можна в усіх представництвах „УВ“ та в кольпортерів.

вертій сторінці цього ж числа газети теж велика стаття під заголовком (під гордим заголовком):

ВІКТОР ГОЛЯК, КОЛИШНІЙ АГЕНТ ГІТЛЕРІВСЬКОЇ РОЗВІДКИ: «Я ТЕЖ ЗНАЮ ГРИШКА».

Опанований теж священним гнівом, цей Голяк намагається довести, те саме, що й попередні, що автор брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» найбільше страшище з будь-коли існувавших, страшище за Гітлера, страшище, ясна річ, за нього самого і всіх його колег, страшище за МВД НКВД, ГЕСТАПО, і т. д.

Ну хіба не верх цинізму отакі от організовані виступи й отакі над ними заголовки! Ауді цими заголовками можна вже собі уявити, що позашисували на замовлення хазяїнів колишні гестапівські собаки, «не здатні на підлість і гідності». Де! Вони цим бравують, як бравують нині самими хазяїнами й користуються їхнім «священним гнівом» супроти Гришка, автора брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?». Брошура маленька, але якаж вона й чудесна! Хто з ким і проти кого? Редактори східноберлінських часописів ідуть з провокаторами й підлітками, з гестапівськими псами й аморальною креатурою проти брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?» та проти її автора!

На цьому можна б й обмежитися, й перо покласти. Достить. Ясно й безумовно хто з ким і проти кого, і за що! Але є ще кілька пікантних моментів, які варто б відзначити, бо вони проливають світло на суть цього гурагану злоби й брехні. Завжди, які робить авторів брошури редакція «ЗА ПОВЕРНЕННЯ НА БАТЬКІВЩИНУ» та совєтське радіо мають між собою й закид поборювання... націоналістів, ОУН. Уявіть собі, — більшовики виступають в ролі рятівників ОУН від Василя Гришка!!!

Така любов до націоналістів раптом

ристовувати різних кудлаїв і аморальних підбехтувачів та підсвистваців.

Цікавим є це такий момент — тожостість у методах поборювання того самого Гришка звідси як і звідти. Наймоні й очолюючий сподвижники отих, опанованих «священним обуренням» гестапівських, а тепер емведівських полікачів голяків і поляковичів, застосували тут, по цей бік лінії ту саму методи наклепу, безпardonної брехні й обливаний помями, словом методу малювання портрету такого, який би зруйнував довіру до брошури й її автора геть до щастя. По той бік, в СССР більшовики від Гришка рятують націоналістів, як від махрового фашиста... Тут наймий і добровільні сподвижники отих голяків і поляковичів та гаригінів рятують свій від Гришка, як від... «комуніста», «хвилююста», «тітоїста»... Словом, — дють «приманително до ксестности».

Це є та сама єдина тактика й має вона єдину ціль. І напевно єдиного режисера.

Але ми тому режисерові не заздримо. Трудно йому бідолаші.

Тим більше трудно, що він не бачить як сам себе заперечує і поважає якраз там, де хотів би побибати автора брошури «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?». Побиває не тільки тим, що на запит Гришка «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?», відповідає недвозначно й гранично ясно, що він є з гестапівським, фашистським шпаклом і сміттям та з різною аморальною ракалією, а ще й тим, що мимохіть стверджує моральну силу і велич та глибоку ідейність того самого «якогось» Гришка, проти якого такий гураган злоби зчиняє... І тут ми наведемо останню деталь, зі сторінок такої більшовицької часопису узятую, розраховану ними на те, щоб завдати Гришкові смертельного удару. Ось така деталь: закидаючи Гришкова працю на зайнятій німцями території

«Кости міжовіні Твоїх братів і сестер, український політичний емігранте, кров і слова батьків і матерів, безліч замучених голодом, замордованих у тюрмах і концетраційних таборах нещасної «родини» подають до Тебе! Так само, як оті міжовіні живих Твоїх братів і сестер, змучених на комуністичній каторзі, звернені до Тебе! Ім Ти присягав жити! Ім Ти клявся, іду на Захід, шукаю Проводу й Волю для нас, для обездоленних окупантом робітників і селян, — ім Ти клявся в вірності до останнього зітхання! Тож мусиш свого зотримати!»
Іван БАГРЯНИЙ

в газеті «ГОЛОС ПОЛТАВЩИНИ», куховари московські на донос ГРИШКОВОЇ «злочинності» витягли й надрукували в своїй газеті, в стадуваному числі, цитату з ГРИШКОВОЇ статті в «ГОЛОСІ ПОЛТАВЩИНИ». Вони навіть зробили з неї фото кліше, тим самим ствердили її документальність, неспальшованість. Ось вона:

«Тепер, коли відкрився простір нестримній хвилі українського національного відродження, українська молодь знайшла справді вільний ґрунт для свого зростання й бурхливої молодечої діяльності». Василь Гришко».

Знаменито, панове! Що тут злочинного? І хто під цією думкою не підпишеться? І скільки є таких, що в умовах гітлерівської фашистської окупації, під пильним оком найжорсткіших псів, теперішніх лакеїв московських куховарів, різних голяків, поляковичів, гаригінів, дердали такі думки висловлювати на сторінках преси? І хіба наведена цитата не зігріта любов'ю до української молоді вірою в її боротьбу, бажанням її щастя й свободи? І хіба це не є документ, вислів великої людської душі, зігрітої не злобою псів і лакеїв, а теплом глибокої національної свідомості й рішучості йти на жертву в ім'я того національного відродження, в пляні якраз хвилюючої молодечої діяльності.

Ця фраза якраз і є ключем для всього Гришкового минулого. Це можна вичитати з самої цієї цитати, як вона укладена. Вона укладена точнісінько так, і зігріта стремлінням до торжества української правди точнісінько так, як і Гришкова брошура «ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?», що викликала такий гураган проти себе по той бік.

Що в цій цитаті злочинного? Нічого... О, ні, з шатдунку більшовицького, з точки погляду окупантського тут якраз і найбільше зло. Єдине зло! Більшовики можуть усе терпіти й усе прощати. Навіть довірою наділяли й на службу брати колишніх гестапівських посяпак і злочинців перед народом. Не можуть вони тільки прощати отаких думок, отаких фраз, отакої віри й любові до свого народу й прагнення здобути йому свободу. Цього вони не можуть прощати. О, ні! Тому наведена латронами гестапівських шпигунів цитата з статті В. І. Гришка в газеті «Голос Полтавщини» може бути ключем не тільки до зрозуміння Гришкових настроїв й його всього юнацького минулого, а й до зрозуміння справжніх причин, які викликали гураган окупантської злоби й брехні, які і до зрозуміння справжніх пружин, приведених в рух супроти Гришка по той бік і по цей бік.

Але панове куховари з московської пропагандинової кухні! Отут якраз і є ваш трагічний промах. Наведеною цитатою ви перекреслили геть уся нашу мазню та пошмунд Німцару, утворену цілою бригадою гестапівських, а тепер (ясно ж!) емведівських вовкодів.

Коли читаш усю ту мазню, а потім на її тлі цю цитату, маєш ось таке враження, що заповнює душу: який же ж і шалхетний автор цієї ясної, чистої цитати на тлі чорної, галейної словоблудної екалібристики вчорашніх гестапівців і гітлерівських шпигунів, а теперішніх вірних слугах МВД, Здатних на все.

А з усього перегляду часописів з злобним гураганом вапаша зроджується й назавжди розкріплюється така думка:

Та й дошкульного ж удару завдала нам малесенька брошура «якогось» Василя ГРИШКА! Маленька брошура сповнена великої, незвичайної, невимрушної української правди. І брошура не «якогось», а нашої української, нашої Василя Івановича ГРИШКА. Славного це до цього, а віднині ще славнішого. І наше намагання змалювати його справжній портрет, а підміняти своїм гестапівсько-емведівським малюванням і настрахати усіх, — демагає зовсім зворотних результатів. Бо правду, написану ним у його блискучій брошурі, ми не тільки не поборили, а напаким — це раз надзвичайно ствердили своїм злобним гураганом.

І жити їй брошурі багато й багато літ. А її авторів, замість готовленої нами ганьби, честь, і слава і від кожної чесної людини єсердечне щире спасибі.

До чого договориться Микита Хрущов з Айзенгауером — невідомо. Натомість відомо, що він страшенно боїться, аби вільний світ не домагався звільнення всіх народів підкорених російським імперіалізмом

Мартин ЗАДІКА

Сватання московського Возного до заоканської „капіталістичної акули“

(ФЕЛЕТОН)

Хоч московський Возний багато чим відміняється від свого полтавського колеги, проте є між ними й дещо спільне. Полтавський Возний — цюправда, лише на театральному кону — насправді сватається до Терпеливщини дочка Наталки, а московський Возний — реально, в жисті — протоплює собі стежку до серця заоканської «капіталістичної акули». Во це ж він впроваджує останніх трьох років тільки те й робить, що залицяючись до неї, висліпує:

Підійди я під виконце — стукну!
Підійди я під друге — трюкну!

Чи не вийде кохання моє...

А заоканська «капіталістична акула» не викочає. Натомість відповідала:

Ой не стукай, баламуте, не стукай,
Піді собі сателітські пошукай.

Та дарма: московський Возний стукав і далі. Навіть атомовими бомбами постукував. І таки достукався: обізналася заоканська «капіталістична акула».

Добре, — каже, — вийди.

Отже, як про це тепер уявляє світ трубит, незабаром має відбутися сватання зустріч московського Возного з заоканською «капіталістичною акулою».

Що він говоритиме, як свататиметься до неї, послухайте.

Возний: Кхи, кхи, кхи! Блаженного і мирного проживання, дороженька капіталістична акуло!

Акула: Здоровенькі були, містере Возний!

Возний: Містере? Я хотів, щоб ти звала мене — тес то як його — не вище помітним іменем.

Акула: Я вас зову так, як усі вас ведуть. Бо ви ж велике совєтське шале: і генеральний секретар КПСС, і голова уряду ООСР, і вождь, ба навіть — цар Микита І, як дехто починає вас титулувати...

Возний: Не о сем, дороженька моя капіталістична акуло! — тес то як його — хлопчу я, но желаю із медових уст твоїх услишать умілітьєсь названіє, соорбазное могому марксо-ленінському чутівю. Послухай:

От юних літ не знав я любові,
Не ощущал воззения в пролетарской крові.

Как вдруг предстал акули вид ясный,
Как райский крив душистый,

прекрасный:
Утробу всю потряс,
Кровь пролетарская взволновалась,
Душа коммунистическая змішалась,
Настав мій час!

Вертзирно люблю тя, дівяно,
Как жадный волк младую агниро...

Я даже не в состояні поставити на вид тобі сили любові моєї. Когда би я імів — тес то як його — стільки язиков, скільки страниц в «Капіталі» Карла Маркса, альбо скільки цифр у совєтському семістискому плані, то і сіх не хватило би на восхвалініє красоти твоєї...

Ой, ей, люблю тебе, або, твоею мовою кажучи, Ай лав ю!

Акула: Бог з вами, містере Возний! Що бо ви говорите? Я речі вашої не розумію.

Возний: Лукалиця — тес то як його — дороженька капіталістична акуло! — і добре все розумію. А скелі мої слова кажуться тобі непонятними і підозрітливими, то я тобі, всьо в надлежантє порядкє обясню: обузний марксо-ленінською любовію до тебе, а хочу мирно сосуществовать з тобою. Розумієш?

Акула: Як це — сосуществовать? Що це означає, містере Возний?

Возний: Сіє значить, що ми з тобою, не візрав на разивадо наших государственных сістем, можемо любовно обніматися, пригортатися і даже горько цілуватися. Во так, к приміру казавши...

Акула: О, ні, містере Возний! Рукам волі не давайте. Во це вам не в Празі, Букарешті і чи в східньому Берліні...

А я не належу до гурту ваших сателіток, про яких ви задавакувате співаєте:

Три деревні, два осла,
Восьмь девок — одні я.

Я вам не «дсвка» і прошу поводитися зі мною гідно.

Возний: Та то я — тес як його — пролетарському...

Акула: Власне, саме це й дивує мене, містере Возний. Чи ж випадє вам, пролетареві, обніматися, пригортатися та цілуватися зі мною?

Возний: А почему — тес то як його — не випадє?

„Was die Hunde heulen“

Що значить цей дивовижний заголовок? Автор узяв його з німецької казки про старовинний замок, в якому лаяють людей злі духи і жадісно скигять собаки. Ніхто не вміє звільнити завороженого замку від закляття, ніхто не може заспокоїти собак. Шойно німці хлопчина, який не знає людської мови, але розуміє собак, кладе край їхньому скавулінью і визволяє замок від страхіт.

Книжка Авреля фон Йохена вийшла з друку шойно недавно, але вона встигла вже привернути увагу німецької преси й широкого німецького читача, бо вона не подібна до інших західноєвропейських книжок з совєтською тематикою. Це книжка про страждання підсовєтської людини. Автор змальовує совєтське життя «знизу», себто з точки погляду людей, що перебувають на самому його дні.

«Десять років», — пише він, — люди в Совєтському Союзі терплять страждання, яких не терпів ніколи жаден народ.

Аврель фон Йохен мав нагоду пізнати себаче, як він висловлюється, життя підсовєтських громадян, бо сам перейшов крізь пекло російсько-польського концетраційного табору, просидівши 5 років на Воркуті. На цю кару він був засуджений за свою дурну думку.

Імпозантно були репрезентовані видання «Прологу» у великій книгарні біля собору св. Степана. Тут українській літературі відведено було цілу велику вітрину. В чудовій оправі — «Історія українського мистецтва» Січинського, «Катедра святої Софії в Києві» Повстенка, «Напис сучасної української мови» Шереха, твори красномовного письменства (зокрема «Маруся Богуславка» І. Ваврянського). Впадали в око монументальна «Віла книга про чорні діла Кремля» (англійською мовою), примірники «Видископедії українознавства» і одинадцять томів «Історії України-Руси» Грушевського. (Як відомо, ні своїєї енциклопедії, ні своєї історії і досі не має наш народ на Батьківщині!)

Та хіба перелічити усю українську, показану під час фестивалю у Відні. Серце не одного юнака чи юначки з України сповнилося, напевне, гордістю за невтогату культурну працю своїх земляків у вільному світі. (До речі, навіть один з наших літературів з Мюнхена, який скептично однією можливістю еміграції, все ж сказав: хоч ми й дуже критикуємо самі себе, однак зі спільного культурного доробку можемо пишатися...) І в цьому жє криється великий позитивний здобуток фестивалю, хоч і небажаний офіційним організатором його.

А ось і книга Василя Гришка «Молода Україна пореволюційного сорокаліття під совєтами», що її видав видовидство «Україна». Це — правдива історія комсомолу, якої так і не спромоглися написати партійні фальсифікатори на батьківщині з нагоди сорокаріччя ЛКСМУ.

Учасники фестивалю з України, яким пощастило потрапити до інформаційних осередків австрійської молоді, з цікавістю розглядали також деякі часописи та інших видань земляків-емігрантів. — «Українськими вістями», «Українським селянином», «Українською думкою», «Шляхом перемоги» тощо, тощо починаючи і «Християнським голосом» та «Молодими каменярками» закінчуючи.

Акула: Во я ж — капіталістична акула.

Возний: Нічево!

Акула: Експлуататорка.

Возний: Нічево!

Акула: Паразитка.

Возний: Нічево! Все єго нічево, дороженька моя капіталістична акуло! — Ібо ізложеніє тобою резони, с точкї зренія марксо-ленінської діалектики, суть нічогани. Мой совіт тобі буде ніже следующий: ліквідуй ти твої воєнне бази, давай мені довгострокові позики і вообще — тес то як його — сосуществуй со мною, як жена з її вірним мужем, про которых даже в священном пісанні сказано: «Жена да убоїть мужа, а муж да пріліється к жєне». Так і ми можемо мирно сосуществовать. Скажи: согласна ти? Промов одно слово: «люблю вас, містере Возний» — і я виконаю присягу о мірном і вічном союзі з тобою, моя дороженька, прілебяю і серцю могому пролетарському мила, капіталістична акуло! —

Отак приблизно свататиметься московський Возний до заоканської «капіталістичної акули». А які наслідки будуть цього сватання? Побачимо. Московський Возний, переконавшись, що капіталістична акула не хоче бути його «девкою», заспіває:

Бодай же ти, паразитко, тоді заміж вийшла,

Як у тебе на долоні рута-м'ята зійшла.

А «капіталістична акула» відповіла йому на це:

Бодай же ти, баламуте, тоді оженився,

Як у тебе на лисині кукіль уродився.

На цьому — й кінець.

Правда про Банську Бистрицю

Провінційне місто Словаччини Банська Бистриця справляє бузний ювілей. Збіговиско чесько-словацьких комуністів на чолі з секретарем ЦК КПЧехії Новотним та совєтським генералом Толєнєвим виголосують там урочисті промови про «велетенське свято усього чехо-словацького народу». А московська «Правда» в числі за 30, серпня ц. р. повідомила, що «внучі п'ятнадцяти років тому навколо Банської Бистриці запалали традиційні партизанські вогні».

Навряд чи було б варто згадувати п'ятилітє про лийсь комуністичної ювілей чужої нам держави, коли б з ним не було пов'язано однієї з найтрагічніших сторінок для нашого, українського, народу. Свідки цієї ювілейної трагедії ще живуть розкидані у вільному світі. А події, що відбулися п'ятнадцять років тому у Банській Бистриці й її околицях, є попередженням для всього вільного світу.

Але щодо самого ювілею. В серпні 1944 р. совєтські частини почали свій відомий наступ на фронті від Станіславів—Львова аж до Варшави. Ослаблені і напіврозбиті частини німецької армії не чинили і не були в стані чинити будь-якої опір. Вони лише намагалися витратити час і прикрити відступ до кордонів «Райху». Хмари частин німецької армії котилися на захід, а разом з ними відступали й численні українці, які не хотіли вдруге скупшувати «совєтського раю» і з двох бід поміж Сталіном та Гітлером намагалися обрати меншу.

Частина цих біженців попала зразу до Німеччини; частина осіла в околицях Кракова—Криці, а частина, користуючись із запрошення тодішнього словацького уряду, подалася до Словацької республіки, де вони мали бути вільними громадянами. Але ні німці, ні словацькі держави, ніж до збомбардованої чужої Німеччини.

Звичайно, що такі плани і дії не могли приховатися від совєтів. І за наказом Хрущова, того самого, якого зрочисто зараз зустрічають у Сполучених Штатах Америки, він на 29 серпня було висаджено совєтський повітряний партизанський десант в горах біля словацького міста Банська Бистриця.

З цієї нагоди комуністи й роблять ювілей, а московська «Правда» і чеське «Руде право» намагаються довести світові, що то була «героїчна сторінка боротьби чехо-словацького народу з фашистами за незалежність».

Але там до боротьби, та це й до героїчної було дуже далеко. Висадившись в околицях Банської Бистриці, совєтські частини, і не якісь там партизани, а регулярні частини червоної армії, лише неуніформовані, без жадних труднощів і спротиву захопили місто Банську Бистрицю, організували там свою головну квартиру і почали звідтіля поширювати свій вплив на навколишні місцевості.

Хто в ті часи був у Словацькій, а також свідків є досить у вільному світі, можуть собі пригадати і посвідчити, що жадного спротиву там совєти не зустріли. А словацьке населення, переважно селянське і ремісничі, було політично пасивне і як німці так і совєти для них були лише теоретичним положенням, бо як німецького війська під час війни, так і совєтського вони не бачили.

Уряд у Братиславі, з ласки Гітлера, не мав великої популярності, а російсько-совєтська пропаганда, спекуючи на пан-словацьких гаслах та розмовах про «братів слов'ян», загурканому словацькому обивателів дещо була (Закінчення на 4-й сторінці)

Два обличчя одного фестивалю

(Продовження з 2-ї сторінки)

З добрий десяток українців працюють службовцями в столичному магістраті. Наші земляки пишуться з того, що в навчальних закладах Відня викладають кілька українських доцентів. Є в австрійській столиці також з десяток українських студентів; вони об'єднані в своєму товаристві «СІЧ».

Власну домівку має тут допомогова організація — Українська Медично-Хірургічна Служба.

Але чи не найбільша гордість наших земляків у Відні — це власна церква. Її подарувала українцям 1775 року ще Марія Терезія. При церкві існує чудовий хор — той самий, що співав 2. серпня під час служби Божої за повелену Церкву на Сході в соборі св. Степана. Під керівництвом композитора Гнативича хор перетворився на висококомітетську одиницю. (В його виконанні записано на грамофонні плити лийсь 25 українських народних пісень; блискучою солісткою виступала в них відома на Заході українська співачка Грина Малайок.)

Приїхавши на фестиваль до Відня, ми, цілком природно, подивилися і українцям в місцевій пресі. І дещо знайшли. Так, за кілька днів до відкриття фестивалю газета «Естеррайх» ще нийє Тагесцайтунг помістила статтю свого кореспондента з Києва під назвою «Українська оаза у великій совєтській імперії». Автор тепло висловлюється про «сорокдвоміліонний народ, його прагнення до свободи. Австрійський кореспондент особливо наголошує на привітності, гостинності і життєрадісності киян навіть за найважчих життєвих умов, — у протіву до похмурості росіян!

Та про національну кривду чинені над нашим народом під комуністичною диктатурою, найкраще розповідала,

«Volksstimme» була змуснена визнати, що то дискусії вільні! Влаштувалися доповіді й зустрічі видатними антикомуністами! (Анна Кетлі, брат Далай-Лама...)

З нагоди світового «дня вітання» австрійська мода збрала лийсь 23 тисячі шліфів пожертв до біженського допомогового фонду.

Великим успіхом користувалися також усі імпресії та вистави супротивників фестивалю. Приміром, на виставці «Непереможна віра» побували 25 тисяч осіб. 43 тисячі відвідали концерти серйозної джазової музики під назвою «Музика не знає меж» та виступи «Угорської філармонії» — висококомітетської одиниці, яка складається з видатних угорських утікачів-музикантів.

Побачити світ колючих загород, мінних полів та кулеметних веж на угорському кордоні їздили біля 3-х тисяч осіб; добру половину з них становили учасники фестивалю.

А ще ж демонструвалися фільми «Угорщина палає» (про придумання революції 1956 р.), «Чуси, сурми заграли» (всі історія більшовизму в кадрах, починаючи приходом до влади Леніна...), кінематографічний прихід до влади Хрущова, документальна кінокартина про придумання повстання в совєтській зоні Німеччини 1953 року тощо. А ще ж до послуг учасників фестивалю була, як сказано, маса літератури, зобореної від комуністичним режимом.

(Загалом, видано лийсь 45—50 тис. примірників.) Функціонувала, нарешті, й виставка «Збережемо свободу», що її відкрила мода Швайцарії.

3. Дещо з підсумків «антифестивальної» програми

Проте український внесок до викривальної програми супротивників фестивалю був, розуміється, тільки маленькою частиною того, що зробила мода Австрії.

Досить лише навести сухі цифри, щоб переконалися в цьому.

Так, справді вільні контакти, вільні дискусії поставали біля інформаційних центрів, що їх відкрила демократична мода Австрії. Щоденно брали в них участь приблизно 800 учасників фестивалю. (Навіть комуністична

річ молоді світу — зустріч без пропаганди, без партійної режисюри. І це теж один з найважливіших здобутків віденського фестивалю — знову такі всупереч бажанням організаторів його.

РОЗМОВИ, ДИСКУСІЇ Й ЗУСТРІЧІ ЗЕМЛЯКІВ З ЗЕМЛЯКАМИ

Вони, звичайно, були. Та ще й стільки! Та ще й які дискусії! Але з відомих причин не можемо навести й десятої частини почутого (щоб не дати «матеріалу» — «доблестям кагебістам»). Обмежимося лише до кількох розмов-«схем», збірних «характеристик» гостей «звідті».

...Молода людина «звідсі» майже подуржувалася з учителем викладачем фізкультури «звідті». Заходять до крамляції трикошачних виробів. Погляд гостя розбігається на багатості й високій якості пропонованого краму. Радтом він неспішно тисне до «Badehose». «Ти знаєш, — поленює новопридбаною друтові, — в нас важко купити такі «шлани». Я під'якую своїм мотузочком. А я ж викладач фізкультури. Просто соромно показатися між люди на річку!»

Земляк «звідсі» подарував «найпередовішню в світі викладачів фізичної культури»... «Badehose» — на агідку про зустрічі у Відні!

...Інша сцена. Інші учасники. Біля продуктового магазину. «Ще ніколи не бачив у своєму житті, — признається гостю «звідті», — стільки різних овочів лічного вузу. Про дещо з них не знаю та фруктів. Про дещо з них не знаю навіть, як вони називаються...»

Молодий супровідчик «звідсі» купує фунт звичайних бананів і просить земляка «чашуватися». Той розбулює: — Пробач, а звідсі їх почивати їсти? — А ось так... — І показує «найважливішим, найважливішим студентів в світі» «свищевий ритуал».

Це, на превеликий жаль, не випадок «зломителів» совєтської системи, а фрагменти фестивальної бувальщини! (Закінчення буде в «НВ»)

Скільки б не перемальовували вожді КПСС з Хрущовим на чолі комуністичну каторгу на земний рай, нічого з того не вийде! Гола правда лізе на очі всьому світові — правда про те, що хрущовська каторга так каторгою й лишається й мало чим різниться від каторги сталінської!

Фальсифікатори історії

А. КІСТІНСЬКИЙ

Як появилися безпритульні в СССР

Відома «Форум Сервіс», тоді в Лондоні «Комітет свободи культури» надрукував серію статей з аналізом недавнього видання «Курсу історії КПСС». Перша з цих статей аналізувала роль Сталіна в створенні «Короткого курсу історії ВКП(б)» і як вона трактувала в новому курсі. Друга з цих статей стосувалася інших зміни у підході до різних історичних подій, що відбулися після жовтневої революції. Зокрема, «Форум Сервіс» звертає увагу на той факт, що московські процеси 1936—1938 рр. взагалі не згадують у новому підручнику історії партії. Третя, «Зимов'я і Камєєв» писалися в «Короткому курсі» — як безпосередні організатори убивства Кірова. Тепер новий підручник «історії КПСС» дивно мовчав, що Кірова забив «содоблений ренегат, що мав партійний квиток і який був у зв'язку з антипартійною групою Зимов'я». Членів опозиції хоч і досі згадують, до ворогів партії і народу, однак тепер їх більше не називають «бандою фашистських наймитів».

«Форум Сервіс» підкреслює, що з усіх осіб, які потрапили на лаву підсудних під час горезвісних московських процесів, досі реабілітували тільки одного — першого секретаря ЦК комуністичної партії Узбекистану Ібраємова, якого розстріляли в 1938 році. Про його реабілітацію згадують у третьому томі «Малого союзу енциклопедії», але новий підручник «історії КПСС» про це замовчує.

Відношення нового курсу історії до інших колишніх відомих діячів партії та уряду — не менш характерне. Наприклад, імені маршала Тухачевського цей підручник не згадує. Раніше не успіх паравозного інституту 1920 року приписували «підпорядкуванню» Тухачевського. «Большая советская энциклопедия» висловлювала це більш гостро: вона обвинувачувала Тухачевського у «спільні в ворогом», але потім, у додатковому, 51-у томі цієї ж енциклопедії, що вийшов у 1958 році, Тухачевського окреслили «видатним військовим діячем». Однак, після усунення маршала Жукова, колишні заслуги Тухачевського знову ж забули і згадали з ним, його ім'я не фігурує і в «історії КПСС». Зокрема, у розділі про повстання у Кронштадті, у прикладі цього Тухачевського грав керівну роль, — його ім'я також вилучено. «Історія КПСС» пише, що це повстання ліквідував Ворошилов. При перерахуванні героїв громадянської війни не згадують у новому підручнику і таких імен, як Уборєвич, Якір чи Блохер.

Про єврейську чистку «історія КПСС» згадує якось між іншим. Вити за чистку цілковито звалують тепер на Берію. Дивовижно з те, що імен інших діячів партії, що виявили активність у цій «спільній» петлі, не згадують зовсім.

«Короткий курс ВКП(б)» казав, що червона армія йшла від перемоги до перемоги, завдяки тому, що її політичне виховання перебувало в руках таких людей, як Ленін, Сталін, Молотов, Калінін, Свердлов і Каганович. Тепер із цього списку випали Молотов і Каганович.

Советські безпритульні в Росії пошилися після революції (засідили 1917 р.). За гуманітарними поглядами комуністичної влади, безпритульні в Росії не повинні б бути. А отже були.

Не зважаючи на те, що влада творила масові дитячі колонії, безпритульні віддавали перевагу найгіршому домінуванню, ніж бути в дитячих колоніях, хоч і, за словами преси та взагалі советської пропаганди, умови в колоніях «були гарні». — Їх вчили грамоти, ремеслу і т. д. і т. п. Навіть було випущено пропагандистський фільм «Путь в жизнь». Побачивши цей фільм, молоді мала ще більш симпатії до безпритульних і до «перевихованих» у дитячих колоніях. І цей фільм нічого позитивного для влади не дав, а дав, лише вульгарну пісню, зміст якої в російській мові звучить так:

«Мустафа дорогу строил,
Мустафа по ней ходил,
Мустафа Житана продал
А Житана его убил».

Хто з нас, дітей, не мріяв стати літуном, шофером, машиномістом. Фантазія не було меж. І ось, не зважаючи на різні об'єкти владі, безпритульні тікали з дитячих колоній. Комуністична пропаганда не могла замовити, а якщо й тримала дітей у колоніях, то з великими труднощами. Вони з малолітніх грушників виростили в небезпечні злочини.

Хто в цьому був винен, самі безпритульні чи влада? Читачі самі дадуть відповідь. Це були перші безпритульні революції 1917 р. Здавалося б, що безпритульні повинні були зникнути в «чистій» атмосфері соціалізму й увійти в загальну сім'ю «будівничих соціалізму» та стати свідомими громадянами советської країни. Та сталося навпаки.

Після 1929—1930 рр. безпритульних появилося ще більше, а після 1933 року кількість їх збільшилася сторицею.

А чий же діти проголосили гасло: «Спасибі великому Сталінові за щасливе дитинство»? Так, були діти, які з захопленням кричали це гасло. Це гасло виривалося з уст дітей партійних верхів. Їхні діти не стояли з двадцяти років ночі в черзі за хлібом; не проситали висохлих рук, не виграли з голоду по шляхах і вулицях, не виховувалися в дитячих колоніях. Їх яких же тоді кадрів стосувалися слова

«великого батька»? — «Кадрі вирішують все!» В яких умовах перебували ці кадри, коли «сердечобий батюка» проголошував цю ересь?

В 1937 р. в місті Махач-Кала (Кавказ, пор. Петровська) місцеві міліції й НКВД улаштували спеціальні об'єкти на безпритульних і бездомних. Порт, залізничні станції, труби каменного побережжя Каспій, кишло «бездомними». І зустріч одного бездомного, шістнадцятирічного безпритульного за ключом «Гвоздь». Він писав вірші (на білому папері) і рахувався серед безпритульних поетом та користувався пошаною. Припадку дитини тих віршів у російській мові:

«Мы, чтобы душу согреть

Потому что больно смотреть
На то, что для нас померло».

Особливо припадку чотирьох рядків з віршів «Дагестанські вогні»:

«Качай, качай волнами Каспий
Они сырой Махач-Кала
Она такая же несчастна,
Как все другие и как я».

Я часто зустрічався з цим юнаком. Він не любив розповідати «свої» біографії. Але за шкільного віку одного разу він признався, що в «блатному» світі він ще не далеко і ще незначок. «Батька мого арештували, матір з двома маленькими дітьми вивезли десь у Сибір, а я утік».

Якось один із безпритульних повідомив, що «Гвоздь» розбився від нещасного стрибка. А був «свій в доску». Шкода! — закінчив журналю безпритульний. Вивинюся, що «Гвоздь» стрибнув на ходу з потяга коло м. Грозного і розбився. Та хіба мало цих кадрів розбилося об «соціалістичний» грунт?

В сорока кілометрах від м. Менська в провінційному місті Осиповичі комуністична влада створила дитячу колонію. В цій колонії знаходилися діти від 10 до 18 років. Батьки цих дітей були знищені, або вивезені на заслання. Безпосередньо керував цією колонією НКВД. Із колонії вихованців набирали до військ червоної армії. Начальником колонії був майор військ НКВД Дерзков Борис Іванович. Політичне керівництво міцно тримав у руках Борис Іванович з жовтими завжди невдоволенням, злим обличчям.

Підйом був о сьомій годині ранку за

військовим розкладом. «Вільний» час, якого майже не мали, вбивали на прогулянку. Хто себе винишлює слухати, того в натороду відправляли до військових частин, в шахти, на заводи і в колгоспи.

Кожний з безпритульних хотів показати себе виправленим і службовим, або якнайкраще вибратися з того «раю», щоб не бачити перед собою жовтого обличчя Бориса Івановича і не чути його повсякчасного висиривання: «Лише в нашій країні, завдяки турботам великого Сталіна, преліве дитинство». Кожного з безпритульних ще покидала думка, якби втекти з колонії.

Але втекти і відійти, — ще гірше буде. Тих, що тікали, або тих, що проговорилися, що мають батьків, або, що батьки померли з голоду, чи на заслання, відправили в ізолятори. А там їх, малих, різних застрашували способами і навіть фізичною силою випитували. Чого ж хотіли, чого добивалися від цих дітей кочетари людських душ? Вони хотіли знати, кому діти довіряли свої таємниці. Дітей примушували зриватися своїх батьків. А коли довідувалися, кому дитина довірила свою таємницю, то його, й того, кому він довірявся, відправляли в м. Рибинськ на Волзі. В дитячій колонії Рибинський табір звали «Лагерь архангелов». В цій же табір звали новонароджених дітей від ув'язнених матерів.

Мені припадково потрапив до рук «Советский энциклопедический словарь», в якому я вичитав про виховання дитячої колонії міста Осиповичі Олександр Матросова.

Олександр Матросов — син розкуркуленних батьків. Хоч в загальному неправда комуністичного гасла, що «сын за батька не відповідає» (особливо на Україні, де діти лише запідозрених батьків у петлорівщині не мали ніяких прав навіть на напачання), — але з Матросовим був «випиток» і то, мабуть, тому, що Матросов «по добрій волі» погодився своїм тілом заткнути німецький дзот (дерев'яно-земляна вогнева точка).

І тут оповідав Матросова з усією комуністичною спритністю; і що він член ВЛКСМ, і що він Олександр Матвійович (не безбачечко), герой, помер героїчною смертю в боротьбі з фашистами, і що його відзначено комсомолітом оборони... словом приписано йому всі якості видатного советського громадянина («Большая советская энциклопедия», 1953 р., стор. 349).

І якщо в дитячій колонії заборонялося говорити про батьків, і заставляли їх говорити, що вони батьків не знають і не пам'ятають, то звідки ж появилося у Матросова по-батькові Матвійович? Чи це, може, Матвійович давалося кожному безпритульному? А, зрештою, в советів усе можливе.

З тієї ж колонії, де був Матросов, Іван Житник, якого шістнадцятирічним відправили в шахти на Донбас, а шістнадцятирічним відправили на фронт також «добровільно».

Устинович Микола, — син померлих у 1933 чорному році з голоду батьків. Його шістнадцятирічним виклинули з ліжка за ліній фронту до Копанки, де він і загинув. А советські керівники не соромляться хвалитися малолітніми героями, спочатку знищивши їхніх батьків, а потім і їх самих.

Не можна перелічити всіх бід, заподіяних советським режимом усім народам, яких вони поневодили. Але прийде час для розплати і за всіх цих невинних дітей, і за наше покалене молоді життя. І всі сталінці, й їхні наслідувачі — хрущовці, всі вони будуть розплатуватися за муки народу, за концентраційні табори і за незабутній 1933 рік.

Во в таборах, «мудра» партія, яка танцювала гола під музику великого композитора-диктатора, із сиріт, яких сама посиротила, викувувала кадри.

Г. ВУДИЛО

На полі

Як відрадно брести по дорозі глухій,
По привітному дальньому полю!
Не напружені нерви в турботі міській,
Позабуте советську неволю.

Та сьогодні вже й там не відрада — розгрім!

Ніби трупами після атаки,
Глинь, усiane поле сонцем зругом,
Тако пріють під ливнями злики.
А поодаль бурить на корені ще.
Бо й у жовтій колосист не скосна їх.
То не зерно, то кров селянина тече
На лавках сиротлих і сирих.
Так, розбито селянську хлібну міль,
І колосок хазяїн не замінить.
Горділи клинуть: не дістат палинці
І для печі нема й соломины!

Ми ще повернемось!

РЕДАГУЄ КОЛІГІЯ

Адреса редакції й адміністрації:
Neu-Ulm|D., Schulgasse 1, Deutschland

Правда про Банську Бистрицю

(Закінчення з 3-ї сторінки)

приналежності. Тому й не дивно, що за декілька днів до советів приєдналися і деякі частини словацької армії. Місцева влада була в стані очікування: не підтримувала, але й не поборювала. Зрештою, чи не однакові, якій окупант. І ліпше вже свій слов'янський — казали словаки. Ними були зайняті на численних фронтах. Словаччина не була для них стратегічно важливим краєм. Уряд же заслабий і це все сприяло московським загарбникам.

Про якусь боротьбу з фашистами, тобто німцями, як пише советська преса, не було й мови, бо жодного німця в околицях «повстання» взагалі не було, а тому і сам десант мав більше, мабуть, пропагандистське значення, ніж військове.

Захопивши Банську Бистрицю та сусіднє місто Зволень, совети почали «освоювати» навколишні села, густенько розкидані в горах і багаті резервами. Вони просунулися на південь аж до уторського кордону, де й зупинилися, побоюючись рухатися далі. На Братиславу й околиці в них «не вистачало духу». Та й очевидно, «союзники-словаки» не надто були надійними. Отже все «повстання» обмежалося вузькою смужкою словачьких гір.

Не маючи чого робити, совети почали боротьбу з втікачами. В Зволені було організовано велику в'язницю. А також чималі слідчий відділ з «фахівцями» від НКВД, доставлених з Москви літаками. І там цілі ночі відбувалися запитання, а потім розстріли беззбройних втікачів. Завершувалося все це п'ятикою й орґіями та гвалтуванням жінок і дітей утичків.

Спочатку забирали серед утичків тих, за ком вони поховали — колишніх буржуазів, працівників з німецької адміністрації, інтелігенцію, тощо. Переважно більшість розстрілювали на місці. Деяку кількість відправляли на «родіну», а там їх вівали, щоб показати далекосяжну руку московського НКВД. Покинулиши з жертвами в Зволені, вони почали прочишувати кожну місцевість. Майже до кожного села приїжджали загін росіян — червоних солдатів з частина НКВД. Вибиралося всіх чоловіків. Частина з них залишали на волі, частину на місці розстрілювали, а частину забирали з собою.

Всі такі ескадрилі супроводжувалися пишчачими, розпущеною і грабіжним не лише втікачі, але й місцевого словачького населення.

В маленькій місцевості Малінець, де припадково зібралося понад 100 родичів біженців, за один вечір було заарештовано, а вночі, під скелею недалеко за селом, розстріляно 103 особи, — переважно чоловіків: лікарів, священників, інтелігенцію в основному із західноукраїнських земель.

В іншій місцевості — Лавіна Бани розстріли на місці не перевелилося, а всіх відправляли до Зволени і там їх вимордовували. А над жінками, що залишалися, під загрозом оброби влаштували орґію — п'ятику і розпущу.

В одній з таких місцевостей під час розстрілу єдиного з греко-католицьких священників вдалося спастися пораненим. Кулі з советських автоматів влучили священника в пасок і відскочили, ледво його поранивши. Коли розстріл закінчено й жертви, що стогнали, достролювали, священник удав мертвого.

Його, як і інших, затулювали до ями, зняли з нього черевички і засипали землею.

Коли совети відіхали священник виліз з-під землі і вночі прибіг до словаків, де він мешкав. Там його переховували кілька місяців, поки він зміг покинути притулок і вдатися далі на захід.

При цьому треба згадати, що після таких звірячих розправ над людьми орґанів советського НКВД словаки жаснулися і почали ставитися до біженців із співчуттям та навіть допомагати переховуватися при відвідуваннях загонів НКВД.

Це лише окремі сторінки. Ми певні, що є багато свідків, які можуть більше доповнити ці звірячі розправи над невинними людьми російських вбивць.

Два місяці продовжувалися безшукети, розбивання, грабжі і розстріли невинних людей. Застогнали словаки від «братів руських», але було запізніло.

Але на початку листопада фронт підійшов до Словаччини і німці почали переходити теренами цієї держави. Проти советів була призначена «СС» дивізія, яка за два—три дні переставила терен і змусила цих «героїв без жадного бою, панічно тікати в гори, чи додому за допомогою невеликої кількості літаків, що стояли на потегі в Зволені.

За два—три дні з «повстання героїчного» нічого не залишилося і недобиті скитальці-українці виривалися з советського оточення.

Отже всі розмови і галаслива писанина «Правди» про «героїчну боротьбу» і «визволення від фашистів» є нічим іншим, як судильною брехнею.

Правдою є лише терор і розстріли на чому не повинних беззбройних втікачів та словаків. А п'ятика і грабжі та вбивства возведені через 15 років до героїзму.

Словацьке населення за 15 минутих років не раз уже мало нагоду переконалися і без сумніву воно переконалися, як насправді виглядає «руське визволення».

Шкодо «героїзму» советських частин НКВД, які 15 років тому були скинені над Банською Бистрицею, то можуть про це розказати вдови та сироти тих, які загинули від московських кулі у словачьких горах.

Тому «вирчистості» у Банській Бистриці, про які кричить советська преса, є настільки пересторогою усім вільному світові. Там, як ніде інше, Москва показала своє правдиве обличчя. Там як ніде вона продемонструвала, чого може чекати місцеве населення від «руських братів».

І сьогодні, в дні крижавого ювілею, ми мусимо схилити голови над синами і доньками нашого народу, що загинули під Банською Бистрицею і пригадати це католі Хрущов під час його візиту в Сполучених Штатах Америки. Пригадати про брехню советської преси з приводу пролитої невинної крові, яка тече на його сумління (якоб таке сумління у нього було), бо пролила вона з його наказу в Словаччині і тече вона потоками й досі на Батьківщині.

Пам'ятаймо про Банську Бистрицю! Пам'ятаймо й про тих, які йдуть за ту кров не покрані, а вільно роз'їжджають по століттях вільного світу.

На складі лише невелика кількість книжки

ВАСИЛЯ І. ГРИШКА

МОЛОДА УКРАЇНА ПОРЕВОЛЮЦІЙНОГО СОРОКАЛІТТЯ ПІД СОВЕТАМИ

Василь Іванович Гришко — один з найліпших українських публіцистів, автор широкої відомої відповіді Ю.Смоличеві „Хто з ким і проти кого?“ та багатьох інших публікацій. Ця його книга — небуденна поява в нашій сучасній публіцистиці, і її повинен пробачити кожен, хто цікавиться генеральною проблемою сьогодення нашої нації — проблемою молоді в Україні.

Ціна одного примірника: США і Канада — 2 дол.; Англія — 0.1200; Австралія — 0.1400; Бельгія — 55 фр.; Франція — 800 фр.; Голландія — 6 гульд.; Аргентина — 30 пеза; Бразилія — 150 круа; Німеччина — 5 м.

Набувати в усіх представників та коопортерів „Українських вістей“ і у видавництві „Україна“ (Neu-Ulm|D., Schulgasse 1).

Сказ ворога — найкраща оцінка блискучої брошури В. Гришка „Хто з ким і проти кого?“

Ця брошура та її авторів присвячено вже дуже багато місця в советській пресі й радіо. Зокрема її присвячено ціле число газети „За повернення на батьківщину“, ч. 48, за червень м-ць п. р., починаючи спеціальним передовим „З ким вона“, всю середину газети заповнено лайкою проти В. Гришка та його брошури під величезною шапкою „З ким і проти кого Василь Гришко?“. Також цьому присвячено й останню сторінку.

З цього видно, як же ж і дошкульно вдарила по ворогові відповідь В. Гришка Юрію Смоличеві та його хлібодавцям, окупантам нашої батьківщини.

На емігрантській брошура „ХТО З КИМ І ПРОТИ КОГО?“ широко розійшлася по всіх країнах. Вона потрапила у великій кількості і на батьківщину.

Перший тираж вичерпався.

Зараз брошура вийшла другим тиражем

„Хто з ким і проти кого?“

Всі, хто ще не придбав цієї блискучої відповіді ворогові, поспішайте зробити тепер. Придбати брошуру можна в усіх представництвах „УВ“ та в усіх коопортерів „УВ“ по всіх країнах.

Ціна одного примірника: Німеччина — 0.50 м., США і Канада — 0.25 дол., Англія і Австралія — 0.0106, Бельгія — 10 ф. фр., Франція — 70 фр. фр., Бразилія — 6 круа, Голландія — 0.50 гульд., Аргентина — 3 пезо.